

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Nagyjapláni óriás fenyők parkja és a Saághy Mihály sétány

Utoljára módosítva: 2014-09-02 12:11:41

Megye: Vas

Községhatár: Felsőcsatár

A terület kiterjedése: 6,5481 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2013

GPS koordináták: EOV.: 457250; 209614

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A terület Felsőcsatár község határában fekszik a településtől keletre, mintegy 4 km-re. De Sombathelytől is csak 5,6 km-re van. A környező településektől (Vaskeresztes, Horvátlovó, Pornóapáti, Nárai Sombathely, Narda, Dozmat Torony Sé) nagyjából azonos távolságra (4-5 km-re), egy erdővel határolt egykori majorság (Nagyjapláni major) területén található. Csak földutakon közelíthető meg. Személygépkocsival Pornóapáti és Dozmat között húzódó erdészeti úton közelíthetjük meg. A behajtáshoz engedélyt kell kérnünk, mert a terület közúti forgalomtól elzárt. Legegyszerűbben A Sombathelyről, Nárai, illetve Pornóapáti felé vezető közútról érhetünk oda. Miután Nárait elhagytuk erdők között kanyarog az út. Nárai után 2.3 km-re a Pornóapáti felé félúton jobbra (észak felé) nyílik a jól járható erdészeti üzemi út, mely Dozmat felé átszeli a közbeeső állami erdőket. A leágazás jól látható, de az is támpont, hogy miután a közút leér egy enyhe völgybe és balról (délről) egy hosszúkás mezőgazdasági terület váltja fel az erdőt, már közel járunk az erdészeti út bejáratához. A leágazás után viszonylag hosszan nagyjából egyenesen haladunk észak felé, 2,6 km-t, majd az út derékszögben balra, nyugat felé majd 1,3 km után jobbra észak felé, majd 1.3 km után jobbra kelet felé kanyarodok (lényegében egy négyzet három oldalán halad). A következő balra, észak felé vezető derékszögű kanyarban kell megállnunk. Itt egy rácsos kapuval ,lezárt üzemi bejárat is található. Ekkor a védett terület északnyugati sarkától már csak kb. 50 méterre vagyunk. Innen gyalogosan délfelé át kell vágnunk egy fenyvesen és kiérünk az egykori Nagyjapláni Majorság területére.

Villanypásztorral lekerített legelőket láthatunk. Délkelet felé már az erdő széléről is láthatjuk a mamutfenyőket. Fontos tudnunk, hogy magán területen járunk.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Az egykori Nagyjápláni major területe nem ismeretlen a természetjárók előtt. Már a rendszerváltás előtt is vezetett itt túraútvonal. Szombathelyről a Vas-hegyre lehetett rajta eljutni. Az akkori '80-as években készített turista térkép már védett területként jelölte a területet, melyet markánsan két nagy méretű hegyi mamutfenyő (Sequoiadendron giganteum) jelzett. Valószínűleg a térkép készítői tévesen jelölték védettnek a területet, bár nem alaptalanul, mert többször felmerült a védetté nyilvánítás gondolata. Többek között Gayer Gyula már 1920-ban írt róluk. Jogilag azonban a közelmúltban 2013. szeptember közepén nyilvánította védetté Felsőcsatár Önkormányzata. A kezdeményező Balogh Lajos a Savaria Múzeum botanikusa volt, aki 2003-ban, majd 2010-ben is benyújtotta javaslatát. A terület dendrológiai értékei mellett kultúrtörténeti jelentőséggel is bír. A terület korábban a Batthyany-Strattmann féle rohonci uradalom része volt. Az uradalom felszámolásakor Saághy Mihály vásárolta meg. Ő már az 1860-as évektől ültetett ritkább fenyőfajokat Kámonban és Jápláni birtokán is. Az ő fia hozta létre a Kámoni Arborétumot. A Magyarországon elültetett hegyi mamutfenyők első példányai közé tartozik az a két példány is mely a Nagyjápláni major mellett ültetett kis egzóta liget része volt. A Saághy család állíttatta azt a kőkeresztet is, mely a major területére délről észak felé bevezető út bejáratánál állott. Sokáig erősen lepusztult gondozatlan volt a környék, az egykori gazdálkodásra csupán a gazdasági épületek maradványai utaltak. Jelenleg legtetés folyik a területen. Kialakult egy újabb kis gazdaság. Szürke marhák, lovak birkák élnek itt a villanypáztorral körülvett területen. A két mamutfenyő ma is megvan. Az egyiket különlegessé teszi, hogy a '90-es évek közepén vélhetően egy villámcsapás következtében kitért a belseje a földtől egészen 15 méter magasságig. Az így kialakult üregben ma elfér egy ember. Bár az eredeti törzsnek csak a külső néhány cm-es külső köpenye van meg a fa mégis áll és él. A mamutfenyők körmérete 4 m, illetve 4.5 méter körüli, életkoruk kb 130-140 év. A korábbi ligetből a platánok eltűntek, de még megvannak a az óriás tuják, (Thuja plicata), köztük 2.5 méter körméretű is akad. A keresztől bevezető állat cserjék és gyümölcsfák kísérik. Sajnos gondozatlan, szemetes, rossz állapotú, A kereszt is sérült. Összességében a környező erdőkkel körülvett legelők benne az egzóta liget értékes élőhely. Felhasznált források: 1.) Felsőcsatár Község Önkormányzata, Képviselő-testületének 6/2010(XI.20.) önkormányzati rendelete a Helyi természetvédelmi értékek védelméről 2.) Felsőcsatár Község Önkormányzata, Képviselő-testületének 8/2013(IX.15.) önkormányzati rendelete a helyi természetvédelmi értékek védelméről szóló 6/2010 (XI.20) rendelet módosításáról 3.) Balogh Lajos: A Nagyjápláni óriásfenyők parkja és a Saághy Mihály sétány helyi védelemre felterjesztési javaslata. - Pro Natura Egyesület, Szombathely, 2003. aug. 29., megismételve 2010. november 10. (kézirat)

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Az egykori majorság mellé ültetett park

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

P6: park

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás, Legeltetés,

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás: A környéken lovak, szürkemarhák, cigályák legeltetése folyik.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Nem

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Kevés

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

származékerdők (gyertyános tölgyesek, erdei fenyvesek)

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

--

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Az erdős környezetet is beleszámítva Éti csiga (*Helix pomatia*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Fűrge gyík (*Lacerta agilis*) Vízisikló (*Natrix natrix*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekerecs (*Jynx torquilla*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*) Vörösbegy (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Tengelic (*Carduelis carduelis*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*) Széncinege (*Parus major*) Kékcinege (*Parus caeruleus*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókus (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

Felhasznált források: 1.) Felsőcsatár Község Önkormányzata, Képviselő-testületének 6/2010(XI.20.) önkormányzati rendelete a Helyi természetvédelmi értékek védelméről 2.) Felsőcsatár Község Önkormányzata, Képviselő-testületének 8/2013(IX.15.) önkormányzati rendelete a helyi természetvédelmi értékek védelméről szóló 6/2010 (XI.20) rendelet módosításáról 3.) Balogh Lajos: A Nagyjápláni óriásfenyők parkja és a Saághy Mihály sétány helyi védelemre felterjesztési javaslata. - Pro Natura Egyesület, Szombathely, 2003. aug. 29., megismételve 2010. november 10. (kézirat) Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)